

עת"א 59845/12/23 - סמיר זובידאת נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

07 ינואר 2024

עת"א 59845-12-23 זובידאת נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני	כב' הנשיא רון שפירא
עותר	סמיר זובידאת
	ע"י ב"כ עו"ד שלומי שרון
נגד	
משיבים	1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר בן 29. בתאריך 13.02.22 נגזר עליו במסגרת ת"פ 6563-09-16 של בימ"ש השלום לתעבורה בחיפה עונש של 4 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות בגין גרימת תאונת דרכים עקב נהיגה בקלות ראש, נהיגה ללא רישיון נהיגה (בלתי מורשה), אי שמירה על רווח, אי מסירת פרטים, אי הגשת עזרה לנפגע בתאונה, נהיגה ללא ביטוח תקף וגרימת חבלה לגוף ונזק לרכוש. העותר החל לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות בחודש 03/22 אך לא ריצה את עבודות השירות באופן סדיר והתייצב בסך הכל ל-40 ימי עבודה בפועל. נעדר ללא אישור 137 ימים. ניסיונות רבים לרתום את העותר לסיים את ריצוי עונשו לא צלחו. ביום 15.02.23 הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש מאחורי סורג ובריח. נגד החלטה זו הוגשה העתירה רק בדצמבר 23' כאשר העותר טוען כי נודע לו על הפקעת עבודות השירות רק ביום 27.12.23 לאחר שפנה אל הממונה על עבודות שירות ונמסר לו שעבודות השירות הופקעו.

העותר טוען כי נסיבות חריגות וקשות מנעו ממנו להשלים את עבודות השירות והוא מבקש הזדמנות אחרונה להשלים את ריצוי העונש בדרך של עבודות שירות. נטען כי העותר בן 29, אב ל-2 בנות בגילאי 4 ו-7, גרוש ומפרנס יחיד של בנותיו. העותר טוען כי הוא מתפרנס בדוחק מעבודות כפיים מזדמנות. נטען כי במהלך השנים האחרונות בטרם הגירושין חלה התדרדרות קשה במצבה של גרושתו שסבלה מדיכאון קשה לאחר לידה. בעקבות זאת עלו הנישואין על שרטון ובני הזוג התגרשו בקיץ האחרון ותקופה ממושכת העותר אינו רואה את בנותיו. בנוסף העותר טוען כי הוא מטפל באביו המבוגר והחולה לאחר שאמו נפטרה. נטען כי בשל צירוף נסיבות קשה במיוחד של מצב כלכלי רעוע, מצוקה נפשית, מצבה

עמוד 1

הנפשי הקשה של גרושתו וסערת הגירושין, לא הצליח העותר לסיים את ריצוי עונשו.

נטען כי במהלך השנה שחלפה הוא פעל לנסות לייצב את מצבו ועתה מצבו התייצב מעט והוא מסוגל לסיים את ריצוי העונש שהוטל עליו. נטען כי נותרה לו תקופה קצרה לריצוי ומבוקש לאפשר לו לפנים משורת הדין לרצותה בדרך של עבודות שירות ולא במתקן כליאה. מדובר בנסיבות מיוחדות ולא פשוטות שלא אפשרו לעותר לרצות את עבודות השירות כסדרן. מדובר בתקופה קצרה שנותרה לריצוי ולפנים משורת הדין יש מקום לעודד הליך שיקומי בעניינו של העותר.

המשיב טוען כי העותר ידע על ההפסקה המנהלית יום לאחר חתימת ההחלטה ולכן חלף מזמן המועד להגשת העתירה נגד החלטת ההפסקה המנהלית. כן נטען כי נעשו ניסיונות רבים לרתום את העותר לריצוי עונשו, אך העותר לא השכיל לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו. נטען כי הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות אינה זכות מוקנית ועל נאשם המבקש לרצות מאסרו בעבודות שירות לקבל על שכמו את האחריות הנלווית למסלול ענישתי מיוחד זה כחלופה למאסר מאחורי סורג ובריח. העותר לא התייצב כנדרש וברציפות לריצוי עבודות השירות ולמרות שיחות ואזהרות בהן ניתנו לו הזדמנויות נוספות, המשיך שלא להתייצב. לאחר קיום שיחות, אזהרות ושימועים הוחלט על ההפסקה המנהלית של עבודות השירות. העותר הפר את הכללים פעם אחר פעם ולא ביצע את עבודות השירות כנדרש וברציפות. ההחלטה בעניינו הינה סבירה וראויה והעותר לא הצביע על פגם המצדיק התערבות של ביהמ"ש בהחלטה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי למרות שלא נפל פגם בהחלטת המשיב או בהתנהלותו בעניינו של העותר, יש מקום לתת לעותר הזדמנות אחרונה לרצות את יתרת העונש בדרך של עבודות שירות, וזאת לפנים משורת הדין.

מהנתונים שהוצגו בפני עולה כי מדובר בעותר אשר הפר את כללי עבודות השירות. העותר נעדר רבות מעבודות השירות ולמרות שנעשו ניסיונות רבים מצד המשיב לרתום את העותר לריצוי עונשו, לרבות שיחות, הבהרות ושימועים, העותר לא השכיל לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו ולסיים את ריצוי עבודות השירות כסדרן ובהתאם לכללים. למרות הזמן הרב שחלף מהמועד שנקבע לתחילת ריצוי עבודות השירות העותר לא השלים את ריצוי העונש הקצר ואף ניתק קשר עם המפקח. במקרה זה אין ספק כי לא נפל פגם בהחלטתו או בהתנהלותו של המשיב. כן אין ספק כי העותר לא השכיל לנצל את ההזדמנות שניתנה לו לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו בדרך של עבודות שירות, דרך אשר נועדה לספק חלופה עונשית המאזנת בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר לבין האינטרס למנוע תוצאות קשות של מאסר בפועל, מקום שבו ניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה יותר שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. הטלת מאסר בעבודות שירות היא פריבילגיה המוענקת לנאשם והיא ניתנת לביטול מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה [רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006)].

יחד עם זאת, ולמרות האמור לעיל, לאור הנסיבות הקשות שפורטו, ולאור מאמציו של העותר להשתקם ולהתגבר על

נסיבותיו הקשות, ולאור התקופה הקצרה שנותרה לריצוי העונש, אני נעתר לעתירה ומורה למשיב להעניק לעותר הזדמנות אחרונה לרצות את יתרת התקופה הקצרה שנותרה לריצוי העונש, וזאת לפני משורת הדין.

אוסף עוד כי לנגד עיני עומד גם שיקול העלות מול התועלת החברתית שבהפקעת עבודות השירות וריצוי המאסר הקצר הצפוי כפועל יוצא מההפקעה. ראו לעניין זה בדו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר) שפורסם בנובמבר 2015. (להלן: "דו"ח ועדת דורנר"/"ועדת דורנר"). עיקרי מסקנות/המלצות הוועדה אומצו ע"י הממשלה בהחלטה 1840 מיום 11.8.16). באשר למאסרים קצרים, הדגישה הוועדה ברוב המקרים, את הנזק העולה על התועלת שבהם. הוועדה ציינה, כי בזמן שהות בכלא, מאבדים אסירים חלק ניכר מהכישורים והיכולות להתפרנס באופן חוקי, ולא אחת, מחזק בקרבם המאסר דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינית, כך שסיכויי של אסיר לשעבר לחזור ולבצע עבירות, גדול מזה של עבריין שנידון לעונש מחוץ לכותלי הכלא [ראו גם: בועז סנג'רו "מי מעוניין במאסרים מרובים וממושכים יותר? על הצעת חוק העונשין (תיקון: הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה) (תשס"ה - 2005) **עלי משפט (התשס"ו)** עמ' 247. ראו גם דברים שכתבתי המאמר "שיקום נאשמים ואסירים - הצורך בפיתוח כלים לפיקוח ויישום הוראות בתי המשפט" פורסם **בספר סלים ג'ובראן**, (הוצ' נבו 2023) עמ' 993]. במקרה הנוכחי, על רקע עבר פלילי מצומצם ומשך המאסר הקצר, קיים חשש כי הנזק שיגרם יעלה על התועלת החברתית. והגם שהעותר לא קיים את חובותיו בהתאם לגזר הדין סבור אני כי משיקולים אלו עדיף לתת לו את ההזדמנות האחרונה.

בסיכומי של דבר, העתירה מתקבלת. המשיב ידאג לזימון העותר באמצעות ב"כ ולהציבו בעבודות שירות לצורך ריצוי יתרת המאסר שנותרה. העותר מוזהר כי זוהי הזדמנות אחרונה בהחלט ועליו לרצות את עבודות השירות כסדרן וללא היעדרויות בלתי מאושרות.

ניתן היום, כ"ו טבת תשפ"ד, 07 ינואר 2024, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא